

*Tina da Silva, Annette Pagter, Bodil Vendelev &
Henrik Andersen**

Replik til HB et al.:

Sprogpolitik: So ein Ding müssen wir auch haben

So ein Ding haben wir schon seit einem Jahr

I august 2002 offentliggjorde Grundfos sin sprogpolitik for dansk. Det skete ved et arrangement for interne såvel som eksterne gæster. Grundfos' sprogpolitik har form af en lille, let tilgængelig håndbog med titlen "Med andre ord ..."

Der har været meget stor efterspørgsel efter "Med andre ord ..." fra Grundfos-kolleger og fra folk uden for Grundfos – heriblandt både fag-kolleger i andre firmaer og folk på skoler og højere læreanstalter. Det første oplag blev således revet væk, og vi er nu godt i gang med andet oplag.

Vi er naturligvis meget beæret over den store interesse som vores sprogpolitik har vakt både i praktiske og i akademiske kredse. Men vi er især glade for den store interesse og de mange positive kommentarer som vi har fået fra sprogmedarbejdere i andre virksomheder. Det er vores forfængelige håb at vi med vores sprogpolitik måske kan have givet andre inspiration til at gå i gang selv. Og hvis vi på den måde har bidraget til en udvikling i retning af mere fokus på sprog, er vi meget tilfredse.

I dette nummer af Hermes har Henning Bergeholtz, Jonna Bisgaard, Majken Brunsborg Lauritzen og Kamilla Kvist Wichmann (i det følgende HB et al.) været så venlige at give Grundfos' sprogpolitik et par ord med på vejen.

* *Tina da Silva, Annette Pagter, Bodil Vendelev & Henrik Andersen
Grundfos DK A/S
Poul Due Jensens Vej 7A
DK-8850 Bjerringbro
tdasilva@grundfos.com*

Vi takker for interessen og for både ros og ris i artiklen. I det følgende vil vi give nogle kommentarer som forhåbentlig kan tjene til afklaring og forståelse.

Sprogpolitik

Vi er helt enige i at ordet sprogpolitik er lidt misbrugt. Vi brugte lang tid på at finde den rigtige titel til vores bog, og vi endte som bekendt med at kalde den ”Med andre ord ...” med undertitlen, Grundfos’ sprogpolitik. Vi ved godt at ”Med andre ord ...” ikke er en politik, det er en håndbog. Politikken er citeret i forordet: ”Høj kvalitet er det eneste acceptable niveau, når det gælder sprog og kommunikation”.

Baggrund

Til oplysning for HB et al. vil vi gerne – og ikke uden stolthed – slå fast at ”Med andre ord ...” ikke er et resultat af en strategisk beslutning truffet på Grundfos’ direktionsgang. Den er et resultat af en ægte – undskyld udtrykket – bottom-up proces. ”Med andre ord ...” blev til fordi fem sprogmedarbejdere fra fem forskellige afdelinger mente at Grundfos måtte have en sprogpolitik. Og hvis ingen andre ville tage initiativet, ville vi tage udfordringen op på egen hånd. Med velvilje fra vores respektive chefer arbejdede vi i to år med projektet sideløbende med vores normale daglige opgaver. Derefter præsenterede vi udkastet til ”Med andre ord ...” for direktionen som heldigvis var positiv. Så positiv at vores daværende koncernchef, Niels Due Jensen, bad om lov til at skrive forordet til ”Med andre ord ...”, og at direktionen bad os udarbejde en lignende håndbog for koncernsproget engelsk.

Vores tilgang til arbejdet var som udgangspunkt ikke-akademisk. Vi startede ikke med at læse al mulig litteratur om emnet. I parentes bemærket fandtes der ikke ret meget på det tidspunkt. Nej, vi gik bare i gang fra en ende af ud fra tanken om at vi ville gøre noget. Det var lidt lige som humlebien der ikke har kendskab til relevant forskning og derfor ikke ved at den (teoretisk) ikke kan flyve!

HB et al. er enig med os i at virksomheder bør have en sprogpolitik af hensyn til to forhold:

- kvalitetssikring (ensartet sprogbrug)

- virksomhedens ansigt udadtil.

Men HB et al. undlader at kommentere en tredje årsag til at virksomheder i dag bør have en sprogpolitik, nemlig at tidligere tiders skrivestuer med sprogligt uddannede sekretærer er afløst af en situation hvor alle sidder ved en computer med adgang til e-mail, internet mv.

Dansk i stedet for engelsk

HB et al. undrer sig over at "Med andre ord ..." handler om dansk og som sådan er henvendt til Grundfos' danske medarbejdere.

Det er der to gode grunde til. For det første mente vi fem i sproggruppen os i al beskedenhed ikke kompetente til at udarbejde en sprogpolitik for et fremmedsprog. Vi valgte derfor at arbejde med det kendte, nemlig dansk. For det andet er det i modsætning til HB et al.s opfattelse ikke sådan at engelsk er "langt vægtigere" end dansk. Faktisk er ca. 50% af Grundfos-koncernens medarbejdere danske, og andelen af medarbejdere som i det daglige skriver på engelsk er langt mindre.

Her afslører HB et al. delvis deres ukendskab til Grundfos og koncernens opbygning. Engelsk er ikke Grundfos' koncernsprog i den forstand at alle i koncernen taler eller forventes at tale engelsk. Engelsk er det fælles sprog som er blevet valgt til kommunikation som foregår mellem koncernens selskaber på eller over et vist organisatorisk niveau. Al kommunikation i de enkelte søsterselskaber under dette niveau foregår på det lokale sprog, dvs. i de danske selskaber på dansk.

Som bekendt er vi i øjeblikket i færd med at udarbejde en håndbog for vores "fælles sprog" engelsk. Arbejdsgruppen består foruden af de fire tilbageværende medlemmer af den danske sproggruppe af fire kolleger fra Grundfos' engelske, amerikanske og tyske søsterselskaber, og projektlederen er en kompetent engelsk tekstforfatter. Det er vores håb at de generelle retningslinjer og holdninger som beskrives i "Med andre ord ..." vil komme til at gå igen i den engelske sprog håndbog – og at det måske kan være til inspiration til andre søsterselskaber til at formulere en sprogpolitik for deres lokale sprog.

Regler versus holdninger

HB et al. kritiserer os for ikke at foreskrive at bestemt sprogbrug eller stavemåder **skal** anvendes. Dette er gjort bevidst. Vi ønsker på god dansk

vis at lede udviklingen i en positiv retning ved at påvirke holdningen til at godt sprog er vigtig for virksomhedens ansigt udadtil **snarere** end på germansk vis at opstille et sæt påbud eller forbud. Alt for stramme regler ville volde problemer og modstand, og de ville blive umulige at håndhæve. Vi ser hellere en langsigtet, jævn udvikling hen imod godt sprog hvor alle føler at de kan være med, end en forbitret og polariserende sprogdebat om **hvad man må og ikke må**.

Fagsprog

Endvidere påpeger HB et al. at det er en svaghed ved "Med andre ord ..." at vi ikke beskriver kendetegn ved de forskellige typer af fagsprog: merkantilt, økonomisk, teknisk og juridisk. Der er vi helt uenige. Vi har bevidst ikke villet opdele vores sprogpolitik i konkrete fagsprogs-områder for ikke at forvirre begreberne. Vores sprogpolitik er jo ikke kun rettet imod handelshøjskoleuddannede fagsprogseksperter, men netop imod en meget uhomogen målgruppe som omfatter alle lige fra håndværksuddannede serviceteknikere og kontorassistenter over ingeniører og økonomer til cand.mag.er og cand.ling.merc.er med et højt sproglig niveau. Og et godt pædagogisk princip hvis man skal nå igennem med et budskab er ikke at gøre emnet og anbefalingerne for vanskeligt tilgængelige for den primære målgruppe.

Må det i parentes være os tilladt at mene at den sproglige udvikling uden for handelshøjskolerne går væk fra de karakteristiske kendetegn for de fire nævnte sprogtyper. Det er efter vores mening langt vigtigere at tilpasse sit sprog til målgruppen end det er at fastholde nogle stivnede konventioner om hvordan dette eller hint fagsprog "bør" skrives.

Kommatering

HB et al.s afsluttende, polemiserende afsnit med kommentarer til og om Dansk Sprognævn ønsker vi ikke at kommentere idet vi opfatter dem som partsindlæg i en helt anden debat. Vi har valgt at henholde os til at Dansk Sprognævns anbefalinger for langt de fleste mennesker - herunder langt flertallet af målgruppen for "Med andre ord ..." - er en udmærket rettesnor for dansk sprogbrug.